

בש"פ 2727/18 - שלמה חיימוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 2727/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר: שלמה חיימוב

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה), מימים 19.3.2018, 27.3.2018 ו- 29.03.2018, במ"ת 5224-02-18

בשם העורר: עו"ד מאיר לחן
בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

החלטה

לפני ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מימים 19.3.2018, 27.3.2018 ו- 29.3.2018 במ"ת 5224-02-18 בגדרן הורה על מעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני, מעצר בית מלא, התחייבות עצמית, ערבויות צד ג' של הוריו והפקדה בסך של 15,000 ש"ח.

הרקע לערר וטענות הצדדים

1. כתב האישום שהוגש נגד העורר ייחס לו עבירה של שוד. על פי המתואר, ביום 17.1.2018 נכנס העורר לסניף הדואר בקרית מלאכי כשהוא חובש כובע לראשו, לובש כפפות ומצויד בסכין ובגז מדמיע. הוא שלף את הסכין לעבר פקיד בסניף והורה לו להעביר לו את הכסף שבקופה שאם לא כן ירצחו נפש. הפקיד המבוהל מסר לעורר סכום של

2. לא הייתה מחלוקת באשר לקיומן של הראיות לכאורה וגם לא לגבי קיומה של עילת מעצר, והשאלה שנדונה הייתה אך מציאת חלופה למעצר. לשם בחינת החלופה הורה בית המשפט על קבלת תסקיר מעצר על אודות העורר. בתסקיר המעצר שהוגש ביום 19.3.2018 המליץ שירות המבחן לשחרר את העורר לתנאי מעצר בית בפיקוח הוריו. חלופה זו נשללה על ידי בית המשפט במסגרת החלטתו מאותו יום, אך בד בבד נקבע כי יש לשקול את מעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני. לאחר קבלת חוות דעתו של המפקח על האיזוק האלקטרוני, החליט בית המשפט ביום 25.3.2018 על מעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני בפיקוח הוריו, תוך קביעת תנאי ערובה נוספים ובתוכם כאמור הפקדה כספית בסך 15,000 ש"ח.
3. משלא עמד העורר בתנאי ההפקדה הכספית, הוא הובא לפני בית המשפט ביום 27.3.2018 והוחלט באותו יום כי חלף הפקדת מלוא הסכום במזומן כתנאי לשחררו, ההפקדה המיידית תעמוד על 10,000 ש"ח והיתרה בסך 5,000 ש"ח תופקד עד ליום 9.4.2018. העורר גם לא עמד בפריסת התשלום האמורה והובא בשלישית לפני בית המשפט ביום 29.3.2018. ברם, בית המשפט לא שינה מהחלטתו. החלטות אלו לא ערבו לחכו של העורר והוא משיג עליהן במסגרת ערר זה. הוא מבקש כי ההפקדה כולה תעמוד על סך של 5,000 ש"ח חלף 15,000 ש"ח ולחילופין שהיא תעמוד על סך של 7,000 ש"ח, כאשר ההפרש בסך של 2,000 ש"ח יופקד בתוך 30 יום לאחר שחרורו בפועל.
4. טענתו של העורר היא כי מלכתחילה היה על בית המשפט המחוזי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולשחררו לחלופת מעצר בית. על כן, שעה שלא עשה כן והקשיח באופן משמעותי את תנאי השחרור מכבלי המעצר המלא, לא היה מקום להקשיח עוד יותר את תנאי השחרור בקביעת תנאי הפקדה גבוהים שאין ביכולתו של העורר לעמוד בהם.
5. בדיון שנערך לפני, המשיבה הסכימה כי כיום נקודת המוצא היא שחרור המשיב ממעצרו המלא למעצר באיזוק אלקטרוני. כמו כן, ייתכן כי עקב חלוף הזמן מאז קביעת תנאי ההפקדה, יש מקום שבית המשפט המחוזי ישוב וישקול את תנאי השחרור של העורר מחדש. ברם, נטען כי אין מקום להתערבות בית משפט זה בהחלטת בית המשפט המחוזי שנתן החלטה נכונה לשעתה כאשר על פניו לא נפלה כל טעות בשיקול דעתו. לכן, לדעת המשיבה הדרך פתוחה לפני העורר לפנייה לבית המשפט המחוזי לפי סעיף 52(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החוק) בבקשה לעיון חוזר בשל אי יכולתו להמציא את הערובה שנקבעה לו.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בערר ושמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.
7. נכון למועד זה העורר הובא לפני בית המשפט המחוזי בהתאם לסעיף 47(ב) לחוק המורה כי אם הוטנה שחרורו של עצור בהמצאת ערובה ולא הומצאה הערובה במועד שנקבע, יובא העצור בפני שופט תוך 24 שעות מתום המועד האמור. עיון בפרוטוקול הדיון מיום 27.3.2018 מלמד כי העורר אכן ביקש להפחית מסכום ההפקדה תוך ציון העובדה כי לבני משפחתו קיים קושי לגייס את מלוא סכום ההפקדה. עם זאת, העורר ביקש לחלופין לחלק את הסכום באופן ש-5,000 ש"ח ישולמו לאלתר והיתרה תשולם תוך יומיים. הוסיף העורר כי אם לא יעמוד בתנאים שפורטו על ידו, הוא מסכים להיעצר. בית המשפט המחוזי אכן פרש את סכום ההפקדה לשני שיעורים, אך לא כפי שביקש העורר, אלא

באופן שבו התשלום הראשון יעמוד על סך של 10,000 ש"ח והיתרה בסך של 5,000 ש"ח תופקד עד ליום 9.4.2018. בדיון שהתקיים ביום 29.3.2018 ציין העורר כי לא עלה בידו להשיג את סכום ההפקדה ולא הוסיף דבר על כך. העורר לא חזר על בקשתו לפרוש את התשלום או לשנות את שיעורי התשלום וממילא בית המשפט המחוזי לא בחן באותו דיון מדוע לא הצליח העורר לעמוד בתנאי ההפקדה שנקבעו. לפיכך, אין לומר אפוא כי נפלה טעות בשיקול דעתו של בית המשפט אשר הלכה למעשה הורה על מעצרו של העורר בהתאם להצהרת העורר לפניו ביום 27.3.2018.

8. במסגרת זו יצוין כי נהיר שבית המשפט לא היה מחויב לאמץ את המלצת שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת מעצר בית. אכן, כפי שנפסק לא פעם, חרף העובדה שלעמדת שירות המבחן יש חשיבות, היא בגדר המלצה בלבד ובית המשפט אינו מחויב לאמצה (בש"פ 6672/17 ויצמן נ' מדינת ישראל (11.9.2017)); בש"פ 9317/16 אפגני נ' מדינת ישראל (11.1.2017); בש"פ 2243/13 פלוני נ' מדינת ישראל (5.5.2013); בש"פ 3416/17 דה גוזמן נ' מדינת ישראל (14.5.2017)). כך שלא נפלה כל טעות בידי בית המשפט המחוזי שהחמיר את תנאי השחרור של העורר ופשיטא כי סטייה מהמלצת שירות המבחן לא חייבה הפקדה מתונה יותר.

9. יחד עם זאת, עומדת לפני העורר דרך חלופית להשתחרר מכבלי מעצרו על ידי פנייה לבית המשפט לפי סעיף 52(ב) לחוק הקובע כי "אדם המוחזק במעצר בשל אי יכולתו להמציא ערובה, רשאי לפנות בכל עת בבקשה לעיון חוזר". פנייה שכזו שונה מפנייה לעיון חוזר לפי סעיף 52(א) לחוק המאפשר לעצור או למשוחרר בערובה או לתובע, לפנות לבית המשפט אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה. סעיף 52(ב) אינו מתנה את עילת הפנייה בשינוי או בגילוי נסיבות חדשות או במעבר זמן, ובידי העצור הזכות לפנות לבית המשפט בכל עת (בש"פ 2309/18 ליבוביץ נ' מדינת ישראל (28.3.2018) (להלן: עניין ליבוביץ); בש"פ 3153/00 שלומוב נ' מדינת ישראל (9.5.2000); בש"פ 286/15 פדאא נ' מדינת ישראל (19.1.2015) (להלן: עניין פדאא)).

10. ההבדל בין סעיף 47(ב) לחוק לבין סעיף 52(ב) לחוק הוא, כפי שציין בית משפט זה בעניין ליבוביץ, כי:

"בסעיף 47(ב) לחוק ביקש המחוקק להעניק לעצור מעין "עזרה ראשונה" לאחר מתן ההחלטה, בעיקר על מנת לברר אם ניתנה לעצור האפשרות להתארגן ולעשות את הסידורים הטכניים הנדרשים כדי לגייס את סכום הערובה שנקבע (למשל, אם נתאפשר לו להתקשר עם בני משפחתו או מכריו לשם כך). ואילו סעיף 52(ב) מיקומו בפרק זמן מאוחר יותר, והוא נועד לבחון יותר לעומק את תנאי הערובה שהושתו על העצור, הן בהיבט של יכולתו הכלכלית והן בהיבט הכולל של חלופת המעצר, קרי, אם יש בחלופה כדי להקהות את עילות המעצר של מסוכנות, שיבוש הליכי משפט והימלטות מן הדין. מדובר אפוא בשתי הוראות דין המשלימות זו את זו. הוראות אלה, משקפות את רצון המחוקק להימנע ממצב בו אדם שוהה במעצר תקופות ארוכות מאחר שלא עלה בידו לגייס את סכום הערובה, מבלי שבית המשפט נתן דעתו על כך ובחן שוב את מכלול הנסיבות" (שם, פסקה 9).

במסגרת הדיון לפי סעיף 52(ב) רשאי בית המשפט לערוך מעין "חקירת יכולת" של העורר ושל בני משפחתו, כדי לבחון את יכולתו הכלכלית של העצור להפקיד את הערובה הנדרשת (עניין ליבוביץ; עניין פדאא; בש"פ 8184/99 מוחמד נ' מדינת ישראל (21.11.1999)). ברם, דבר זה לא נתבקש וממילא לא נעשה במקרה זה.

11. לסיכום, הדרך הנכונה העומדת לפני העורר היא לפנות לבית המשפט המחוזי לפי סעיף 52(ב) לחוק ואין מקום עמוד 3

להתערבות בית משפט זה בהחלטות בית המשפט המחוזי שניתנו עד כה במסגרת סעיף 47(ב) לחוק כאמור.

כאמור, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ו בניסן התשע"ח (11.4.2018).

שׁוֹפֵט
